

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Domitii Plati Societatis Iesv Theologi, De Domini
Nostri Iesv Christi Passione**

Piatti, Domizio

Coloniae Agrippinae, 1610

De compaßione, qua Christo compati obligamur, quæ est primus paßionis
Christi fructus. Cap.1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49474](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49474)

DE COMPASSIO-
NE, QVA CHRISTO PA-
tientī & cruci affixo compati debe-
mus: quæ est primus sacra
Passionis fructus.

CAPVT I.

SI in nobis esset ac vi-
geret, verus erga Chri-
stum Redemptorem a-
mor, & integra actio-
num illius, tormento-
rumque acerbissimo-
rum cognitio, non esset opus aliquam hic
de fructu compassionis, qui ex sacratissi-
ma illius Passione petendus, mentionem
inferre: eò quod effectus iste necessariò in
amante, & grauitatem suppliciorum per-
sonæ dilectæ cognoscente gignatur. Ve-
rum quia non omnes, qui Christi summos
dolores norunt, illum ex corde diligunt:
nec qui eum diligunt, cognitionis tor-
mentorū eius, à qua ad pium hunc com-
passionis affectum incitari & inflammari
queant, capaces existant: varijs conside-
rationibus & motiuis in hoc capite, af-
fectum

Ex amore &
cognitione
oritur com-
passio.

Mm 3

fectum hunc in eorum, qui illum sentire
volent, animis excitare curabo.

I.

Necessariū
est compati
Christo pa-
sienti.

Serm. 29. in
Cant.

PRIMO igitur cōsidera: vnum ex fructi-
bus, quos Dominus ex sua sacratissima Pas-
sione nos colligere ac referre vult, esse cō-
passionem, & internū animi dolorē ex illa
conceptum: cuius rei manifestū dedit inci-
pium, teste S. Bern. quando in Cruce pen-
dens, fortiter exclamavit. *Ascendit Christus
in altum* (inquit idem S. Pater) *vt ab omnibus
videretur; alta voce clamavit, vt ab omnibus
diceretur: clamori sletum admiscuit, vt hominibus
pateretur: qui ad hanc vocē non cōcutitur, pena
gravior est, et petra duxior, sepulchro satidior.*

II.

Gratissima
est Deo ista
compassio.
*Lib. de vi-
ta Christi,
tract. de
pass. 4. 59.*

*Lib. contra
Iudaeos.*

SECUNDO considera: vsque adeo gratam
esse Christo sanctissimæ Passionis suæ mo-
riam, & cōpassionis per illā excitatū
fectū, vt, quemadmodū Ludolphus Car-
sianus refert, cuidā personæ reuelauerit, si
quis dolores ipsius mente reuoluendo, lac-
chrymas ex cōpassione p̄funderet, nō al-
ter se illud suscepturum, q̄ si easdē lacry-
mas martyr inter supplicia tortorū profu-
disset. Huc facit q̄ Tertull. alicubi notat,
ex eo videlicet manifestū sumi indicium,
gratissimum esse Deo, vt ex cōsideratione
Passionis filij eius, fructū cōpassionis colligamus; q̄ præceperit Agnū Paschalem, qui
Christi crucifixi figū fuit, ignitis diuini
moris carbonibus tostū, cū lactucis amaris
manducari.

manducari: vt insinuaret, quotiescunque mysteriū hoc mente tractamus, vel de illo loquimur, nos amaris cū lachrymis, & interno cū animi dolore illi cōpati debere.

TERTIO considera, maximas obligationes, quib⁹ Domino tuo cōpati teneris: inter quas *prima* est, gratitudo: quia cum ille tanta scelerū & miseriarū tuarū cōmiseratione tactus fuerit, vt eas sibi proprias effecerit, & vt ab illis te eximeret, pati, sustinere, & crucem subire non dubitauerit: rationi conueniens est, vt tu quoque si idem pro illo facere nequis, corde, vt minimum, ei tenerè compatiaris.

Secunda est, iustitia & charitas: quia si proximorum & fratrum tuorum damnis ac detrimentis compati obligatus, es: cum Christus frater & proximus tuus effectus sit, æquum est, vt dum illum cruciari conspicis, tormentis eius condoleas, &, quoad fieri potest, compatiaris.

Tertia est, humanitas naturalis: quia si naturaliter hominis tui similis, quem forte in plateis vulneribus cōfectum, & misericordiam flagitantē iacere vides: aut alterius animalis sub onere lapsi, & miserandū in modum vociferantis, commiseratione tangeris, quomodo nō magis ad cōmiserationē te permouebit Domini tui aspectus, hominis tui similis, pro tui amore, toto

Mm 4 corpo-

III.

Obligati sumus compati DEO.

I.

Propter gratitudinem.

2.

Propter iustitiam & charitatem.

3.

Propter humanitatem naturalem.

corpore concisi, ac vulneribus deformati, qui non modò sub grauiſſimo Crucis onere corruit, sed etiam in eandem immaniter tollitur, ac demum perimitur? Profectò si his tam insolitis & inauditis spectaculis non commoueris, quemadmodum factus accidebat, (qui in acerbissimos fletus soluebantur) lapides & creaturæ omnes, te velut ingratum, iniustum, & inhumanum condemnabunt.

IV.

Honorat Christi passionem qui ei compatitur.
Serm. 13. de Pass.

QUARTO considera, vnum ex vniuersiſſimis iudicijs, quod Dominicam passionem honores ac reueraris, esse hanc compassionem: vti sanctus Leo Papa his verbis confirmat: *Verus, inquit, venerator Domine passionis, sic crucifixum IESUM oculis cordis aspiciat, vt illius carnem, suam esse cognoscatur: contremiscat in Redemptoris sui supplicata terrena substantia, rumpantur infidelium mentium petrae;*

V.

Incitamenta ad compassionem nos excitantia.

I.

Aspectus Christi in Cruce pendentis.

QUINTO considera incitamenta, quæ præter obligationem, ad compatendum Christo animum exstimulant.

Quorum primum sit; statuere illum ante mentis oculos, in ea specie, qua maxime ad compassionem & commiserationem mouet, nudum, flagellis toto corpore confectum, & in conspectu atque frequentia totius populi, in Crucis patibulo, medium inter duos latrones, ignominiosè pendente.

tem, quemadmodum sanctus Anselmus ^{In spec. E-}
 docet, quando de ratione, hunc in nobis ^{vang. c. 12.}
 commiserationis affectum suscitandi, dis-
 ferit, dicens: *Adhuc autem attentius illum in-
 tuere, quia grandi admiratione, imo compassio-
 ne dignus apparet. Vide nudum & verberibus
 laceratum, in medio latronum, Cruci ignomi-
 niosè ferreis clavis affixum; aceto in Cruce po-
 tatum; & post mortem lancea in latere vulne-
 ratum; & copiosos sanguinis riuos ex quinque
 vulneribus manuum, pedum & lateris effun-
 dentem. Fletum deducite oculi mei, & liquefce
 anima mea igne compassionis super contritione
 amabilis viri illius, quem in tanta mansuetudi-
 ne, tantis vides afflictum doloribus.*

*Secundum incitamentum, ad hunc com-
 passionis affectum in nobis suscitandum,* ^{2.}
 sit: attentè audire ac ponderare, verba illa <sup>Verba la-
 mentabilia</sup>
 lachrymabilia, quæ Christus inter cætera ^{à Christo in}
 in Cruce protulit, dicens: *DEVS meus,* ^{Cruce pro-}
DEVS meus, vt quid dereliquisti me: Quæ vt ^{lata.}
 sanctus Augustinus affirmat, sicut ex af-
 flicto corde cum ingenti singultu prodie-
 runt, ita aptissima sunt in animis pijs tene-
 ram compassionem, & dolentem amorem
 suscitare. *Solliciti, inquit, & pro nobis in tri-* ^{S. August.}
*bulatione posui verba sunt ista: verba quidem
 teneritudinis & mæroris: verba amaritudinis
 & doloris: nam qui deuotè considerat quàm
 anxio gemitu, & quàm alto singultu, ex quàm*
 M m 5 *profun-*

profundo luctu, ex quam amaro planctu, huc
vox in Cruce proruperit ab ore Domini I. E. S. V.
nullus est, si haberet pectus ferreum, quin mol-
liretur compunctione; si saxeum, quin scinde-
retur compassione; si ligneum, quin steteretur
consideratione; si cereum, quin liquaveretur con-
templatione.

Quanta per-
uersitatis sit
Christo non
compari.
Similia.

Ad horum Christi dolorum considera-
tionem, quoniam mentes nostras haud-
quaquam applicamus: hinc est, quod tene-
bris peccatorum excæcati, similes reddi-
mur saxi durissimis, quæ, quantò clario-
ri & limpidiori fonte molliuntur ac res-
perguntur, tantò amplius siccantur & in-
durantur: quia sicut saxum forinsecus tan-
tum suscipit humectationem, ita dum
quoque corda nostra forinsecus tantum
fontem Dominicæ Passionis suscipiunt,
& ab illo exterius resperguntur, ac intrin-
secus sicca & arida permanent. Et quem-
admodum arena maris, quantò pluuijs aut
mari copiosius irrigatur & humectatur,
tanto efficitur sterilior & infæcundior:
ita nos, quò vberius mari Passionis Chri-
sti irrigamur, eò magis viuendo in ha-
bitu peccatorum, reddimur steriliores &
infæcundiores, salutem nostram non ope-
rando.

Quod si adamas, quantæcunque etiam
duritiei mollificatur & edomatur sanguine.

ne hirci, cur nos non mollimur sanguine Christi, aut certè cordis duritiem deponimus? Moyses virga percussit petram & fluxerunt aqua: hæc virga significat Crucem Christi, quæ dura corda feriens, facit profuere lachrymas pœnitentiæ: quin & memoria Dominicæ passionis, emollit corda credentium, & propriam fragilitatem ac insufficientiam agnoscentium, atque incessanter ad diuinam opem cõfugientium & dicentium cum Dauide. *Ego egenus & pauper sum, DEVS adiuua me. Adiutor & liberator meus es tu, Domine ne moreris.*

Exod. 17.
Num. 20.
Psalm. 77.

Psalm. 69.

Tertium incitamentum sit, considerare, quod nos ipsi fimus causa Passionis illius: tum enim, multò acerbius premit atque affligit nos malum alterius, quando cernimus, nobis cruciatum illius causam attribuendam esse; maximè si is qui ea patitur, sit nobis arctissimo consanguinitatis aut amicitia vinculo coniunctissimus, vti est Christus, qui non tantum est frater noster, verumetiam adeo fidelis & integer amicus, vt animam suam pro nobis traderit.

3.
Quia nos tormentorum Christi causa.

Quartum sit, innocentia Christi, videtur enim rationi esse consentaneum, illi maximè compati, qui sine scelere & noxa patitur. Vnde bonus Latro ex hac causa ingenti illius commiseratione tactus, ad commiliti-

4.
Quia innocenter Christi patitur.

miltonem suum ait: *Nos quidem digna se-
ctis recipimus: hic verò nihil mali gessit.*

5.
Quia pauci
ei vere cõ-
patiuntur.

Quintum sit, quia pauci sunt, qui ex ani-
mo in tantis laboribus & cruciatibus ei
compatiantur; cum tamen nihil sit, ad
quod homines innumeris nominibus sint
obligatiores, quàm ut ei compassionem
impendant: hoc enim est, de quo tantope-
rè per Prophetam conqueritur, dicens:
*Sustinui qui simul contristaretur & non fuit
& qui consolaretur & non inueni.*

Psalm. 68.

6.
Sanctorum
imitatio.

Sextum & ultimum incitamentum sit
Sanctorum imitatio, qui omni tempore
maximo studio, & industria hunc in se-
metipsis affectum suscitare conati sunt: ut
proinde dolorosissimæ Passionis filij Dei,
tenerrima cum animi compassione facie-
bant indies memoriam, iuxta illud Christi
monitum. *Hoc facite in meam commemora-
tionem.*

*Luc. 23.
1. Cor. 11.*

Vbi aduerte hanc compassionem fuisse
forsitan vulnera illa, quæ sanctus Paulus
Apostolus aiebat, se cordi impressa habere:
Stigmata, inquit, *Domini IESU in corpore
meo porto.* Et rursum: *Christo confixus sum
Cruci.*

*Galat. 6.
Ibid. 2.*

Speciatim verò inter omnes sanctos, sit
nobis ad imitandum proposita Beatiss.
virgo MARIA cælorum Regina: quæ
sicuti præ omnibus filium suum IESUM
Chri-

Christum, Redemptorem & Dominum nostrum ardentissimo amore complexa est: ita quoque præ omnibus ei tenerimè compassa fuit, & ex dolore, quem capiebat ex memoria tormentorum illius, assidue in acerbis lachrymas resoluebatur & liqueſcebat, vti S. Ecclesia his verbis innuere videtur. *Stabat mater dolorosa, iuxta Crucem lachrymosa, dum pendeat filius.*

Ex quo considerare & coniecturare poteris, magnæ sanctitatis & repletionis Spiritus sancti argumentum esse: hunc commiserationis affectum in animo sentire, & Christi doloribus tenerè compati. Nam **DEVS** per Zachariam Prophetam inquit. *Effundam super domum Dauid, & super habitatores Hierusalem, spiritum gratiæ & precum: & aspicient ad me quem confixerunt.* At quis erit effectus, & quod indicium huius spiritus? Subiungit. *Et plangent cum planctu quasi super vnigenitum, & dolebunt super eum, vt doleri solet in morte primogeniti.* Quod perinde est, ac si dixisset. Quicumque Spiritu sancto meo impleti fuerint, signum hoc dabunt: intuentes in Dominum Crucifixum, in lachrymas & fletus acerbissimos resoluentur: tantoque cum animi mœrore & compassione mortem illius deplorabunt, quanta consueuerunt homines vnici filij obitum deflere.

Compati Christo est indicium sanctitatis.

Zach. 12.
Ioan. 19.

POR-

Quomodo
compatien-
dum sit
Christo.

PORRO considera quoque modum, quo tibi Christo compatiendum est: non enim satis est quoad affectum ei compati, sed necesse est, ut quoad effectum etiam illi compatiaris, partim in tribulationibus occurrentibus: partim in spontanea alicuius mortificationis & penitentiae assumptione: cui sanctus Ambrosius his verbis astipulatur. *Qui autem compatitur, inquit, non perfunctorie compatitur, sed ut tribulationes Christi in suo corpore impleat, sicut implebat Paulus, qui dicebat. Adimpleo ea, qua desunt Passionum Christi, in corpore meo.*

Cant. 8.

Ad utilem & necessariam hanc nemodo cum affectu: verumetiam cum effectu compassionem, inuitamur in Canticis Canticorum his verbis: *Pone me, ut signaculum, super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum: quibus sponsus, animam, dilectam sponsam suam inuitat, ut incessanter cruciatus suos grata cum recordatione mente verset, illisque compatiatur, partim intrinsecus, hoc enim significatur verbo cordis: *super cor tuum: partim forinsecus, externis videlicet operibus penitentiae, hoc enim indicatur sub nomine brachij: *super brachium tuum.***

AD extremum CONSIDERA: *Qua-
libet*

Ne sit illis præmium propositum, qui Chri-
 sto in afflictionibus suis ex animo compa-
 tiuntur: videlicet, summa cælestis regni
 felicitas & gloria; de qua non modo Re-
 gius Psalmista nos certificat dicens: *Qui*
feminant in lachrymis in exultatione metent:
verumetiam S. Paulus Apostol. inquit,
Si tamen compatimur, ut & conglorificemur.
Rom. 8.
 Et rursus: *Si sustinebimus & correptabimus.*
2. Tim. 2.
 Sic namque locum hunc sanctus Grego-
 rius Papa intelligit, cum ait. *Compatere*
ergo Salvatori nostro IESU, memoriam Pas-
sionis & vulnerum eius in corde tuo habendo,
certissime confidens, quod eius consolationis so-
cius in futuro efficiaris, si eius tribulationis in
presenti socius inueniris: nec enim pro ipso pie
lugentibus gloriam suam negabit, qui nec Mag-
dalena dolenti, & ipsum querenti, resurrectio-
nem suam occultari voluit. Vnde Apostolus:
Si tamen compatimur: ut & simul conglorifi-
cemur.

Quale præ-
 miū Christo
 compatiens
 tib' sit pro-
 positum.

Psalm. 125.

Rom. 8.

2. Tim. 2.

*Lib. 6. mo-
ral. cap. 6.*

DE GRATITVDINE, QVAM
 Dominica Passioni reddere obliga-
 mur: qua est secundus eius-
 dem Passionis fru-
 ctus.

CAPVT II.

CERTA atque vnanimi sanctorum
 Patrum doctrina instruimur, vnum
 ex præ-